

МОДУЛИ 7

Мавзӯи лексия: Хусусиятҳои инкишофи пренаталӣ (батнӣ)

Нақша:

1. Саҳми Б.Прейер дар омӯзиши инкишофи пренаталӣ дар психологияи бачагона.
2. Инкишофи кӯдак дар батни модар.
3. Давраҳои инкишофи пренаталӣ.

Дар омӯзиши инкишофи дохилибатнии кӯдак саҳми физиолог Б.прейер хеле калон аст. Ӯ қайд кардааст, ки агар кӯдак дар батни модар солиму бардам инкишоф ёбад, баъди таваллуд аз ҷиҳати ҷисмани, психикӣ ва маънавӣ хуб обутоб ёфта ба воя мерасад.

Мутахассисон давраи инкишофи батнии кудаконро омӯхта таквими моҳҳои аввали инкишофи уро муайян намуданд. Ба ақидаи онҳо, агар одамон пайдоиши ҳаётро дар руи замин то имруз аниқ муайян карда набошанд ҳам, вале пайдоиши инкишофи кудакро дар батни модар омӯхта, муайян карда тавонистанд. Пайдоиш ва оғози ҳар як одам аз лаҳзаи бордоршавии тухмхуҷайраҳои хурдакӣ, ки ба нуктача монанд аст аз он чанин инкишоф ёфта давраи хомилаборӣ сар мешавад, ба вучуд меояд. Шахсияте ки оянда ба воя мерасад, аз ҳамон чанин пайдо мешавад, ки он ягона, тақрорнашаванда буда, дигар ҳеч гоҳ ин падару модар чунин аломатро ба фарзандони минбаъда мерос дода наметавонан. Зеро дар ҳамин хуҷайраи хурдакӣ чинс, ранги ҷашму мӯй, пусти бадан, тарҳи рӯй, соҳти бадан, майл ба пастию баландии каду комат, вазъи саломати, майл ба беморихою дигар аломатҳои у пешбини карда шудааст.

Дар ҳафтаи аввали обистони вазни чанин тақрибан 8 грамм буда, он асосан аз об, каме ҷарби ва моддаҳои минерали чун натри, магни, калси, фосфор, оҳан, мис ва гайра иборат мебошад.

Баъди 19-21 рӯзи бордоршавӣ ҳаҷми чанин ба 2,5 миллиметр афзуда, дил ба фаъолият оғоз мекунад, хун аз узви модар ҷудо шуда мустиқлона гардиш мекунад, мағзи сар ва ҳароммағз ташакул меёбад. Дар ҳафтаи чорум ҳаҷми чанин 0,5 см шуда сар, тан пайдо мешавад, ҷашм, даҳон инкишоф меёбад. Дар ҳафтаи ҳафтум чанин ба 2 см расида, шаклаш равшан намоён мешавад. Дар руи ҷашм, гуш, бини, забон ва дар наллаҳо дандони шири пайдо мешавад. Тана гирд шуда бо пусти нозук пушида мешавад. Шакли дастҳо ба монанди аломати саволи ҷопи шуда, каф ва ангуштон равшан ҷудо мешавад. Дар ин давра меъдаи хурдакӣ инкишоф ёфта, барои ҳозима шира ҷудо мекунад. Хамаи узвҳои инкишоф меёбад. Минбаъд тағйирот дар зиёдшавӣ ва тақмилибии узвҳо ба амал меояд.

Дар 2,5-3 моҳагии давраи инкишофи батни тарҳи руи волидайнро дар кудак муайян кардан мумкин аст. Кудак аз уҳдаи ба таъсиркунандаҳо аксуламали ҷавобгардониданро дорад. Чинсаш равшан аён мешавад.

Инкишофи кудак дар чормоҳаги бо суръат мегузарад.

Қадаш ба 20-25 см, вазнаш 170 грамм мерасад. Дар 5-6 моҳаги хамаи

узвхои у такмил ефта, гарчанде, ки милки чашмхо пушида бошанд ҳам, вале мичгонхояш пайдо мешавад. Дар ангушти даст нохунҳои сахт инкишоф меёбад, тапиши дил равшан шунида мешавад, дарозии кадаш ба 35 см мерасад.

Дар охири 7 мохаги вазни кудак ба 1 кг расида, узвхояш ба дараҷае ташаккул меёбанд, ки берун аз батни модар зиндаги карда метавонад.

Дар 8-9 мохагии давраи инкишофи батни кудак ҳолати вертикалиро ишғол карда ба таваллуд омода мешавад, ангуштони хурдакаки худро ба дахонаш бурдаамали макиданро машк мекунад. Аз лахзаҳои пайдоиш то ба дунё омадани кудак 6 миллиард маротиба калон мешавад.

Олимони соҳаи физика, неврология, биохимия равшанӣ оид ба ташаккули узвҳои одамон тадқиқот бурда ба ҳуҷусе омаданд, ки аз эҳтимол дур нест, ки баъди шашмохагии инкишофи батни кудак садо ва овозҳои олами ихотакардари шунида папиши дили модарро аз тапиши дили дигарон фарқ мекунад ва худ овоз мебарорад.

Давраи инкишофи батниро аз нигоҳи дини ислом чунин шарҳ медиҳанд. Паёмбар Мухаммади Мустафо Саллаллоху Алайхи Васаллам гуфтааст: "Чанин тифл ҳисобида мешавад, аз руи "нутфа" дар давоми 40 рӯз, аз руи "алока" боз 40 рӯз ва боз 40 рӯз аз руи "мадха". Тахминан баъди 120 рӯз "ҷойгиршавии рух" дар вучуди кудак ба амал меояд. Баъди 120 рӯзи давраи инкишофи батни амалиёти нобудсозии чанин ҳамчун амали одамкуши ҳисобида мешавад, чунки торҳои асаб ба фаъолияти худ оғоз мекунад.